

УДК 336.146

Стоян В.І., к.е.н., доцент, ТНЕУ

ЕВОЛЮЦІЯ КАСОВОГО ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ В УКРАЇНІ

Розкрито сутність різних систем касового виконання бюджету, дано оцінку ефективності їх функціонування в суверенній Україні. Особлива увага приділяється казначейській системі касового виконання бюджету, яка залишається ефективним засобом утілення фінансової політики держави.

Ключові слова: касове виконання бюджету, банківська система касового виконання бюджету, казначейська система касового виконання бюджету, змішана система касового виконання бюджету,

ВСТУП

Сучасний етап соціально-економічного розвитку України характеризується поступовим виходом із фінансової кризи та помітним посиленням стабілізаційних процесів, що знайшло своє відображення у суттєвому сповільненні інфляційних процесів, зміцненні національної грошової одиниці, гальмуванні темпів спаду, а також нарощуванні промислового виробництва та валового внутрішнього продукту. Значною мірою пожевженню економічного життя у державі сприяло підвищення дієвості бюджетної системи, яка забезпечується чіткою організацією касового виконання бюджетів за доходами і видатками.

Від того, яка система касового виконання бюджету використовується, яким чином організується діяльність органів державної та місцевої влади залежить стан виконання бюджету, як наслідок — макроекономічні процеси в державі, соціально-економічний розвиток регіонів. Тому бюджет та організація його виконання перебувають в полі зору вчених-економістів і практиків, які намагаються дослідити недоліки й переваги різних систем виконання бюджету, розробити дієві механізми управління бюджетними коштами. Незважаючи на значні здобутки науковців та практиків в дослідженні питань управління державними та місцевими фінансами, низка питань, що стосуються сфери касового виконання бюджетів, потребують подальшого уточнення та розвитку.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Звертаючись до минулого, відслідковуючи еволюцію систем касового виконання бюджету ми ставимо собі за мету статті дослідити переваги й недоліки кожної з наведених систем. Не зрозумівши історичних коренів зародження та становлення систем касового виконання бюджету, не маючи достатньо інформації про зв'язок між ними чи наявність певних протиріч неможливо окреслити перспективи. На основі історичного досвіду, врахувавши всі переваги і недоліки різних систем касового виконання бюджету можна забезпечити таку організацію проходження грошових потоків до державного бюджету й подальшого їх розподілу, яка б могла забезпечити прозорість бюджетного процесу, створення системи ефективного управління бюджетними коштами, здійснення контролю за їх цільовим використанням.

РЕЗУЛЬТАТИ

Один із найскладніших і трудомістких етапів виконання бюджету є забезпечення його *касового виконання*, під яким слід розуміти організацію та здійснення розрахунково-касових операцій. Цей процес охоплює:

- прийняття розрахункових документів на сплату податків, зборів, інших платежів;
- зарахування доходів на рахунки відповідних бюджетів;
- організацію та здійснення операцій із бюджетними коштами;
- розрахунково-касового обслуговування розпорядників і одержувачів бюджетних коштів;
- ведення бухгалтерського обліку та складання звітності про стан виконання бюджетів;
- здійснення контролю за дотриманням бюджетного законодавства.

Не слід зводити сутність системи касового виконання бюджету до процедури здійснення запланованих надходжень і витрат відповідно до затверджених планів. Це поняття є набагато ширшим і охоплює складну систему фінансових відносин між різними учасниками бюджетного процесу, пов'язану з формуванням, розподілом і використанням фінансових ресурсів як на центральному, так і місцевому рівнях.

На кожному етапі розвитку суспільства важливо забезпечити створення такої системи виконання бюджету, яка би дозволяла контролювати відповідність державних доходів і видатків прийнятому закону про бюджет на поточний бюджетний період та забезпечувати рівномірний розподіл бюджетних коштів. Принципи мобілізації грошових коштів, структура доходів і видатків бюджетів значною мірою залежать від форм і методів господарювання та соціально-економічних завдань, що вирішуються суспільством.

У світовій практиці залежно від історичних і національних особливостей організації державного устрою та фінансової системи використовують банківську, казначейську або змішану системи касового виконання бюджетів.

Більшість країн має банківську систему, за якої комерційні банки під керівництвом центрального (національного) банку вирішують широкий спектр питань, пов'язаних з касовим виконанням бюджетів. Тобто, всі касові операції щодо виконання бюджетів покладаються на банківські установи, де й відкриваються рахунки по обліку операцій з виконання бюджету.

При казначейській системі організація виконання бюджетів, управління бюджетними коштами покладається на міністерство фінансів або казначейство. Ці органи являються касиром для всіх розпорядників та одержувачів бюджетних коштів і здійснюють платежі від імені та за дорученням цих установ та організацій.

При змішаній системі касового виконання бюджетів в обслуговуванні бюджетних рахунків приймають участь як органи казначейства, так і банківські установи. Це призводить до певного дублювання функцій цих установ у процесі касового виконання бюджетів, а відтак, збільшення обсягу оброблюваної інформації, непродуктивних затрат часу працівників зазначених установ.

У вітчизняному бюджетному законодавстві не дається визначення поняття «касове виконання бюджету», не вживається термін «казначейське виконання бюджету». Разом з тим, у бюджетній практиці ці терміни доволі часто вживаються і тим більше ототожнюються з поняттям «казначейське обслуговування бюджету», яке має законодавче оформлення.

Так, статтею 43 Бюджетного кодексу України передбачено, що при виконанні державного і місцевих бюджетів застосовується казначейське обслуговування бюджетних коштів, що передбачає:

- розрахунково-касове обслуговування розпорядників і одержувачів бюджетних коштів, а також інших клієнтів відповідно до законодавства;
- контроль за здійсненням бюджетних повноважень при зарахуванні надходжень бюджету, взятті бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів та здійсненні платежів за цими зобов'язаннями;
- ведення бухгалтерського обліку і складання звітності про виконання бюджетів з дотриманням національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку;
- здійснення інших операцій з бюджетними коштами [1, ст. 43].

Всі ці складові «казначейського обслуговування бюджетних коштів» передбачають використання казначейських методів і технологій проведення касових операцій з бюджетними коштами. В цьому випадку можна говорити про касове виконання бюджету органами казначейства (в частині проведення й обліку касових операцій)¹.

Вищенаведене трактування понять «касове виконання бюджету» та «казначейське обслуговування бюджету» свідчить про відсутність єдиного підходу щодо визначення суті та змісту цих категорій у теорії і на практиці. Певною мірою це пов'язано з недостатнім теоретичним обґрунтуванням казначейських технологій, неузгодженістю чинного бюджетного законодавства, що обумовлює необхідність внесення відповідних змін до останнього та приведення його у відповідність до міжнародних стандартів.

За найзагальнішого підходу участь органів державного казначейства у процесі виконання бюджетів полягає в забезпеченні акумулювання державних доходів і здійсненні видатків відповідно до затверджених призначень і встановлених бюджетних асигнувань. Тоді як прийняття основних управлінських рішень у процесі виконання бюджетів та визначення пріоритетних напрямків бюджетного фінансування забезпечують державні та місцеві органи виконавчої влади, а також розпорядники коштів відповідних бюджетів [2, с. 197].

Органи державного казначейства, — зазначає Сергієнко Н.С., — забезпечують реалізацію тих рішень, які прийняли органи виконавчої влади у процесі виконання державного та місцевих бюджетів, і таким чином, узгоджують інтереси місцевих органів влади із загальнодержавними інтересами, що відповідає принципу єдності бюджетної системи.[3, с.31]. Разом з тим, не слід ототожнювати діяльність органів казначейства з чисто технічними операціями щодо здійснення платежів з бюджетними коштами. З вхідженням Державного казначейства в систему електронних платежів НБУ, використання восьмої моделі обслуговування єдиного казначейського рахунку органи казначейства займають все більш активну участь у процесі виконання бюджетів. В особі органів казначейства держава бере на себе зобов'язання щодо забезпечення касового виконання бюджетів, що на думку російських фахівців, являється додатковою гарантією забезпечення прав і інтересів населення через підвищення якості виконання бюджетів, забезпечення максимальної прозорості руху бюджетних коштів, і в кінцевому рахунку, посилення контролю за виконанням органами державної та місцевої влади своїх фінансових зобов'язань [4, с. 28-29].

На основі викладеного матеріалу можна зробити висновок, що казначейське обслуговування бюджетів і забезпечення їх касового виконання здійснюються в рамках ширшого за спектром охоплюваних функцій процесу виконання державного та місцевих бюджетів. У цьому процесі задіяне широке коло учасників, які чинним законодавством наділені відповідними бюджетними повноваженнями.

В Україні в різні історичні етапи її розвитку функціонували всі вищенаведені системи касового виконання бюджетів. Вони постійно вдосконалювались, змінюючи одна одну, забезпечуючи, таким чином, оперативне отримання інформації про надходження та використання бюджетних коштів, ефективне управління грошовими потоками держави.

Як уже зазначалося, до створення СРСР в Україні мала місце казначейська система касового виконання бюджету, при якій усі касові операції щодо виконання бюджету забезпечувались Департаментом державного казначейства. З утворенням Державного банку СРСР до середини 1993 р. (щодо виконання видаткової частини бюджету) та 1998 р. (з виконання дохідної частини бюджету) діяла банківська система касового виконання бюджету.

Банківська система касового виконання бюджету, що перейшла у спадок від СРСР, відповідала основним вимогам економіки, котра централізовано планувалася та директивно управлялася. Її функціонування забез-

¹ Федеральне казначейство відповідно до ст. 215.1 «Основи виконання бюджетів» Бюджетного кодексу Російської Федерації здійснює «касове обслуговування виконання бюджетів бюджетної системи», що новою редакцією ст. 6 Кодексу визначається як «проведення й облік операцій щодо касових надходжень до бюджету і касових виплат з бюджету» // <http://www.consultant.ru/popular/budget>

печувалось взаємодією установ Державного банку, які вирішували широкий спектр питань: прийом та зарахування надходжень на відповідні рахунки, проведення операцій щодо здійснення видатків, ведення обліку доходів та видатків державного та місцевих бюджетів, складання та подання звітів про стан виконання бюджетів та інші операції, пов'язані з касовим виконанням бюджету.

Тогочасна практика касового виконання бюджетів здійснювалась за такою схемою: виконання місцевих бюджетів здійснювалось у межах доходів, що реально надходили до цих бюджетів; а виконання державного бюджету ґрунтувалось на принципі авансування видатків на кредитній основі. Доходи, які надходили до державного бюджету, акумулювались на рахунках, відкритих в установах банків. Організаціям і установам, що фінансувались з державного бюджету, банки відкривали бюджетні видаткові рахунки і на підставі бюджетних доручень Міністерства фінансів оплачували їхні видатки. Наприкінці року дохідні та видаткові бюджетні рахунки, відкриті в комерційних банках, закривалися. Національний банк підводив підсумкові обороти за цими рахунками і визначав суму емісії, здійсненої у процесі фінансування бюджетних видатків. На суму емісії оформлялася заборгованість Міністерства фінансів Національному банку України [5].

Слід зазначити, що практика касового виконання державного бюджету банками була розрахована на систему єдності банків і не відповідала дворівневій банківській системі, яка почала формуватися в Україні на початку 90-х років. Законом України «Про банки і банківську діяльність» від 20.03.1991 р. №872-ХІІ на банківську систему покладалась лише функція здійснення операцій з касового виконання державного бюджету. Ведення обліку касового виконання державного бюджету, контроль за його виконанням, управління грошовими коштами державного бюджету повинно було забезпечуватись фінансовою системою.

Національний банк у цей час зосередив увагу на питаннях організації грошово-кредитного обігу, значно послабивши свою діяльність у бюджетній сфері. Зміни у 1993 році функцій Національного банку України, закріплення його самостійності від Уряду ускладнили процес касового виконання державного бюджету через банківську систему, призвели до некерованості бюджетним процесом, розпорошення бюджетних коштів на рахунках, відкритих в установах комерційних банків.

У Національному та комерційних банках розпорядники бюджетних коштів відкривали по декілька поточних рахунків з держбюджету та позабюджетних коштів. На рахунках бюджетних установ в установах банків зберігались значні залишки бюджетних коштів, завдяки чому фінансово збагачувались комерційні банки. Разом з тим, ці кошти знецінювались внаслідок інфляційних процесів в економіці, здебільшого використовувались не за цільовим призначенням.

Розпорошеність бюджетних коштів у численних банківських установах, наявність великої кількості рахунків не давала змоги застосовувати механізм попереднього контролю за витрачанням бюджетних коштів. За таких умов важко було відслідкувати рух коштів по рахунках, цільове витрачання коштів.

Таким чином, бюджетні кошти зосередились у недержавних банківських установах, для яких виконання бюджету не було пріоритетним напрямком діяльності. Разом з тим, відповідно до чинного законодавства комерційні банки отримали економічну самостійність щодо розпорядження як банківським капіталом, так і залученими коштами. Державні кошти стали кредитним ресурсом для банківських установ. Як наслідок, почали виникати постійні затримки у зарахуванні податків і зборів на бюджетні рахунки, у проведенні бюджетних розрахунків. Банківські установи не були зацікавлені у контролі за своєчасним зарахуванням доходів на рахунки відповідного бюджету і не забезпечували належного і дієвого контролю за використанням коштів. Це призвело до послаблення обліку бюджетних коштів, усунення комерційних банків від контролю за їх використанням.

Недосконалість системи виконання державного бюджету комерційними банками особливо виявлялась у період економічної кризи. Через відсутність коштів на рахунках підприємств і організацій, приховування прибутків від оподаткування, порушення комерційними банками нормативів відрахувань від загальнодержавних податків, зборів та обов'язкових платежів між державним і місцевими бюджетами, безпідставного затримання перерахування комерційними банками доходів бюджету державний бюджет недотримував належні йому кошти.

Суттєвим недоліком діючої до створення казначейства системи акумуляції та обліку доходів державного бюджету була неоперативність. Це проявлялось у тому, що між датою зарахування сум податків і платежів на дохідні рахунки у комерційних банках і наданням інформації про їх поступлення та реальним їх зарахуванням на рахунки Міністерства фінансів у Національному банку проходило від двох до чотирьох робочих днів. Звітність про надходження доходів поступала лише в кінці місяця, наступного за звітним. Така система обліку доходів не дозволяла своєчасно отримувати інформацію про обсяг доходів. Це, в свою чергу, негативно позначалося на точності короткострокових прогнозів про надходження податків та платежів, встановленні реальних лімітів видатків з державного бюджету, а отже на своєчасності фінансування загальнодержавних потреб.

Залишалось неврегульованим також питання виконання видаткової частини державного бюджету. Діюча система допускала фіксування грошових коштів в облікових регістрах лише на стадії платежу, коли можливість маневрування державними фінансовими ресурсами практично втрачено. Кошти на здійснення запланованих витрат виділялись незалежно від їх фактичної мобілізації у бюджеті. Кошти, що надходили на рахунок доходів, спочатку щоденно перерозподілялись між міністерствами та відомствами, а вже потім перераховувались конкретним установам й організаціям. Це не дозволяло оперативно отримувати інформацію

про видатки та перераховувати кошти за призначенням, а, отже, ефективно контролювати рух бюджетних коштів.

Звітність про касове виконання державного бюджету в багатьох випадках не відповідала одній з основних вимог, що висувається до бухгалтерських реєстрів, — достовірності. Звіти, які подавали міністерства та відомства, через громіздкість підвідомчих їм структур, різницю в підходах до планування видатків, відсутність попереднього та поточного контролю за витрачанням бюджетних та позабюджетних коштів не давали можливості визначити дійсні потреби і суму заборгованості за тією чи іншою статтею бюджету. До того ж банківська звітність не враховувала операцій із взаємозаліків, бартеру, вексельного обігу. Відсутність оперативної інформації про касові видатки та перерахування коштів за призначенням, а також за фінансовими операціями бюджетних установ не могла дати позитивні результати в управлінні державними фінансовими ресурсами.

За цих умов Міністерство фінансів втратило можливість контролювати рух бюджетних коштів, і, відповідно, зросли обсяги їх нецільового використання. Контроль зі сторони держави за виконанням бюджету та управлінням наявними коштами практично не здійснювався. Крім того, реалізація принципу самостійності бюджетів усіх рівнів призвела до неможливості виконання бюджету фінансовими органами місцевих адміністрацій.

Банківська система касового виконання бюджетів, яка успішно функціонувала в умовах централізованої планової економіки, не здатна була адаптуватись до нових умов. Використання такої системи за умов здійснення ринкових реформ не відповідало вимогам і потребам ринкової економіки, стало гальмом на шляху ринкових перетворень. За умови гострої нестачі бюджетних коштів така організація виконання бюджетів не дозволяла маневрувати фінансовими ресурсами з метою найбільш раціонального їх використання.

Для посилення контролю за цільовим використанням бюджетних коштів з 1 липня 1993 р. було запроваджено єдину схему касового виконання бюджету. Відповідно до Указу Президента від 18 червня 1993 р. №219/93 «Про порядок виконання Державного бюджету України» фінансування видатків здійснювалось у межах доходів, які реально надійшли до державного бюджету, а також за рахунок кредитів, наданих Національним банком Міністерству фінансів.

Усі кошти державного бюджету, які надходили від установ комерційних банків, почали акумулюватися на централізованому рахунку Міністерства фінансів, відкритому у Національному банку на балансовому рахунку №100 «Кошти Державного бюджету України». Аналогічні рахунки відкривалися також в установах комерційних банків на ім'я місцевих фінансових органів. Суми доходів, які надходили на ці рахунки, комерційні банки щоденно перераховували на відповідний транзитний балансовий рахунок №100 обласного управління Національного банку, звідки кошти зараховувались на централізований рахунок, відкритий у НБУ на ім'я Міністерства фінансів.

Закумульовані на рахунку №100 «Кошти Державного бюджету України» суми доходів перераховувались на рахунок №124 «Видатки Державного бюджету України», відкритий на ім'я Міністерства фінансів. З цього рахунку здійснювалось фінансування видатків з державного бюджету у межах асигнувань, передбачених у бюджеті головним розпорядником коштів, і залишку коштів на рахунку.

Перерахування коштів державного бюджету здійснювалось Міністерством фінансів на рахунки головних розпорядників коштів за платіжними дорученнями, складеними ними на підставі поквартального розподілу асигнувань і звітних даних про їх використання. Розпорядники коштів вищого рівня розподіляли бюджетні кошти своїм підвідомчим структурам у дводенний термін.

Таким чином, забезпечувалось розмежування функцій між банківською та фінансовою системами, а, отже, мала місце змішана система касового виконання бюджету за видатками. При такій системі касового виконання бюджету, коли кошти концентрувались на централізованому рахунку Міністерства фінансів, проходячи довгий шлях по вертикалі, і здійснювали зворотний шлях надходження коштів на рахунки їхніх розпорядників, значно знижувалась оперативність в управлінні бюджетними коштами.

Крім цього, у зв'язку з відмовою від прямого фінансування дефіциту бюджету за рахунок власних ресурсів Національного банку України, виникла потреба у запровадженні нових функцій, які раніше не виконувались ні банківською, ні фінансовою системами. Це, передусім, короткострокове прогнозування доходів державного бюджету та оперативно-касове планування його видатків (у розрізі головних розпорядників коштів і території).

Для оперативного маневрування обмеженими фінансовими ресурсами держави, спрямування їх на першочергові соціально-економічні потреби потрібно було створити нову фінансову структуру з відлагодженим механізмом виконання бюджетів. Тому 27 квітня 1995 р. Указом Президента України за №335/95 створено Державне казначейство України, а постановою Кабінету Міністрів України від 31 липня 1995 р. за №590 затверджено Положення про Державне казначейство України.

Відповідно до Указу Президента та постанови Уряду Державне казначейство України повинно виконувати весь комплекс завдань, пов'язаних з касовим виконанням бюджетів усіх рівнів, та ефективним управлінням бюджетними коштами. Воно покликане впорядкувати використання державних коштів, сконцентрувати їх на найважливіших напрямках соціального та економічного розвитку суспільства.

З переходом на казначейську систему касового виконання бюджетів стало можливим контролювати весь цикл обороту бюджетних коштів від їх надходження, розподілу, використання і до складання звітності, знач-

но підвищити фінансову дисципліну всіх учасників бюджетного процесу, забезпечити контроль за дотриманням норм бюджетного законодавства.

Як дієвий інструмент державної та регіональної фінансової політики казначейська система касового виконання бюджетів сприяє реалізації повною мірою норми Бюджетного кодексу та закону про державний бюджет на відповідний рік щодо застосування єдиних підходів і вимог до виконання бюджетів та складання звітності. Це, в свою чергу, дозволило створити прозору й доступну для органів державної виконавчої влади та місцевого самоврядування базу даних про виконання бюджетів, що діє у режимі реального часу і дає змогу приймати виважені управлінські рішення.

Створення казначейства припало на той період розбудови Української держави, коли старі методи фінансового управління вже втратили свою ефективність, а нові методи не спиралися на відповідні організаційні структури. Зміни, які вносились утворенням казначейства в систему виконання бюджету, дозволили вирішити головне завдання — ліквідувати практику безконтрольного кредитування Національним банком усіх бюджетних витрат, включаючи дефіцит бюджету.

З утворенням Державного казначейства відбувся перерозподіл функціональних повноважень щодо касового виконання бюджету між головними учасниками бюджетного процесу: органами казначейства, банківськими установами і фінансовими органами з подальшим їх зосередженням у казначейській системі. Ще деякий час мала місце змішана система касового виконання бюджету за доходами та видатками. І лише з входженням Державного казначейства в систему електронних платежів Національного банку починає повнофункціонально працювати казначейська система касового виконання бюджету.

Застосування механізму казначейської системи касового виконання бюджету суттєво відрізняється від банківського. За банківської системи виконання бюджетів бюджетні кошти зосереджувались на рахунках установ, відкритих у комерційних банках. Функціонування Казначейства дозволяє сконцентрувати обидва потоки коштів, які виникають у процесі виконання бюджету — дохідний і видатковий, в одній фінансовій структурі. Надходження податків, зборів (обов'язкових платежів) на рахунки, відкриті в органах казначейства, створює стійку базу для оперативного перерахування коштів на центральний рівень для подальшого здійснення видатків бюджету.

Переведення на казначейське обслуговування державного бюджету мало без сумніву позитивний ефект, тому що така форма роботи забезпечує ощадливе, обов'язково цільове використання бюджетних коштів. Це, в свою чергу, дало можливість:

- збільшити дохідну базу бюджетів за рахунок удосконалення методики справляння податків та механізму зарахування;
- ефективно їх перерозподіляти для реалізації соціальної політики і забезпечення своєчасного і повного фінансування бюджетів;
- здійснювати державний контроль й оперативно розпоряджатися фінансовими ресурсами держави;
- створювати можливість накопичення ресурсів для реалізації державних програм і зобов'язань.

РЕЗУЛЬТАТИ

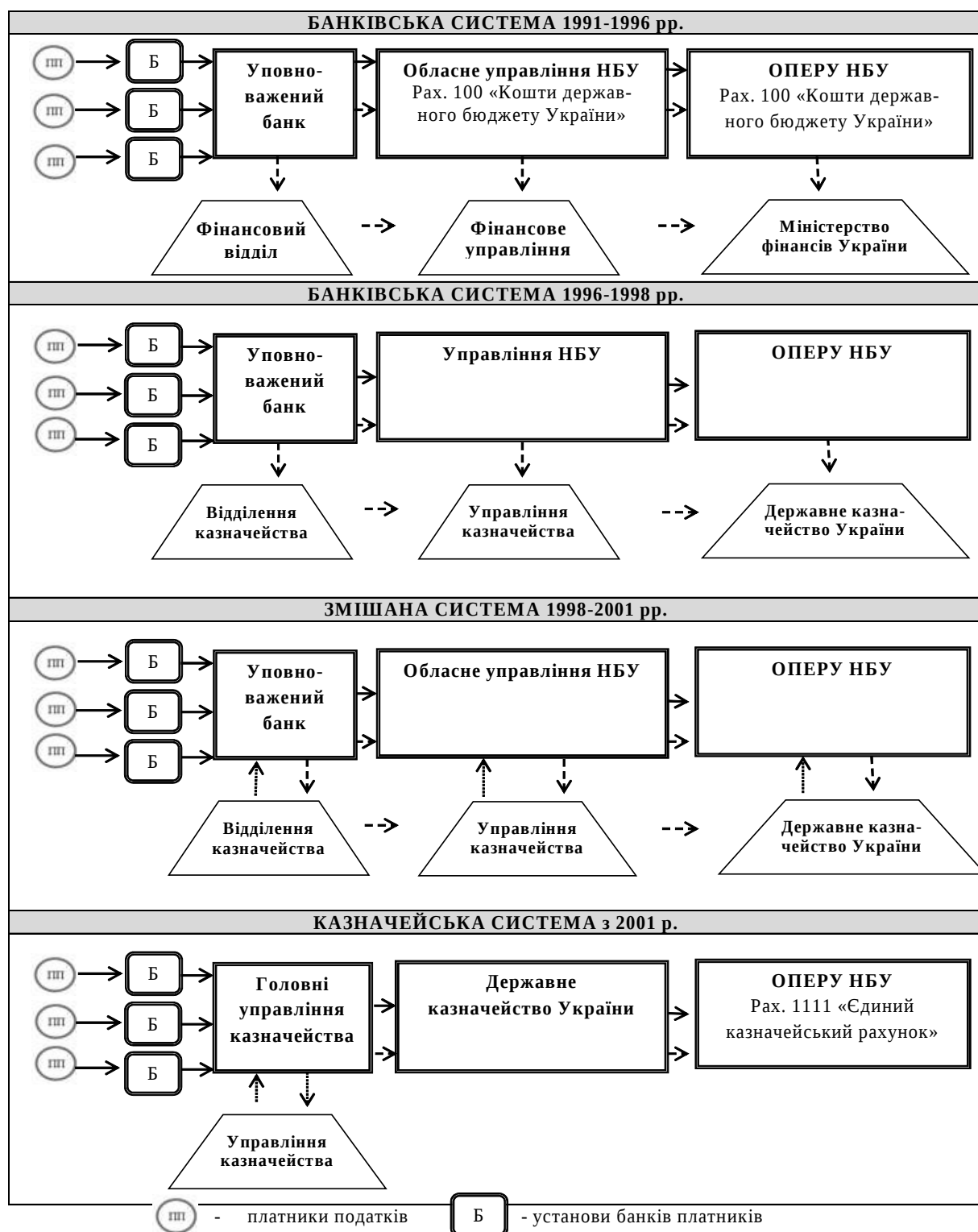
Порівняльний аналіз механізму проходження бюджетних коштів і порядку обробки, узагальнення та надання інформації про надходження коштів до державного бюджету, а також процесу доведення бюджетних асигнувань до розпорядників при різних системах касового виконання бюджетів (за період з 1991 по 2011 рр.) підтверджує, що при казначейській системі касового виконання бюджетів зменшується кількість проміжних ланок, які забезпечують проходження бюджетних коштів, що в свою чергу створює сприятливі умови для їх оперативного проходження, посилення контролю за їх цільовим спрямуванням (рис. 1 та рис. 2) [2, с. 203-204].

Таким чином, підвищення ефективності механізму казначейського обслуговування державного бюджету, зміцнення контрольних повноважень органів державного казначейства є ознакою того, що казначейська система касового виконання бюджетів залишається ефективним засобом утілення державної фінансово-економічної політики країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 року N 2456-VI // Відомості Верховної Ради України. — 2010. — №50-50.
2. Юрій С.І. Казначейська система: підручник / С.І. Юрій, В.І. Стоян, О.С. Даневич. — 2-ге вид. змін. й доп. — Тернопіль: Карт-бланш, 2006. — 818 с.
3. Сергиенко Н.С. К вопросу о сущности казначейского исполнения бюджетов / Н.С. Сергиенко // Финансы. — 2006. — №11. — С. 31
4. Бурлаков П.И. Кассовое обслуживание исполнения местных бюджетов Федеральным казначейством / П.И. Бурлаков, Ю.А. Чемоданова // Финансы. — 2010. — №8. — С. 28-29.
5. Булгакова С.О. Історія казначейської справи: Навч. посіб. / С.О. Булгакова, О.Т. Колодій. — К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2002.

Стаття надійшла до редакції 26 вересня 2011 року

- - рух грошових коштів (формування платіжних доручень на перерахування коштів)
- > - рух інформації про надходження і повернення доходів (виписки по рахунках, звіт про виконання бюджетів за доходами)
-> - здійснення контролю органами казначейства за правильністю і своєчасністю перерахування доходів до державного бюджету установами банків

Рис. 1. Системи касового виконання державного бюджету за доходами

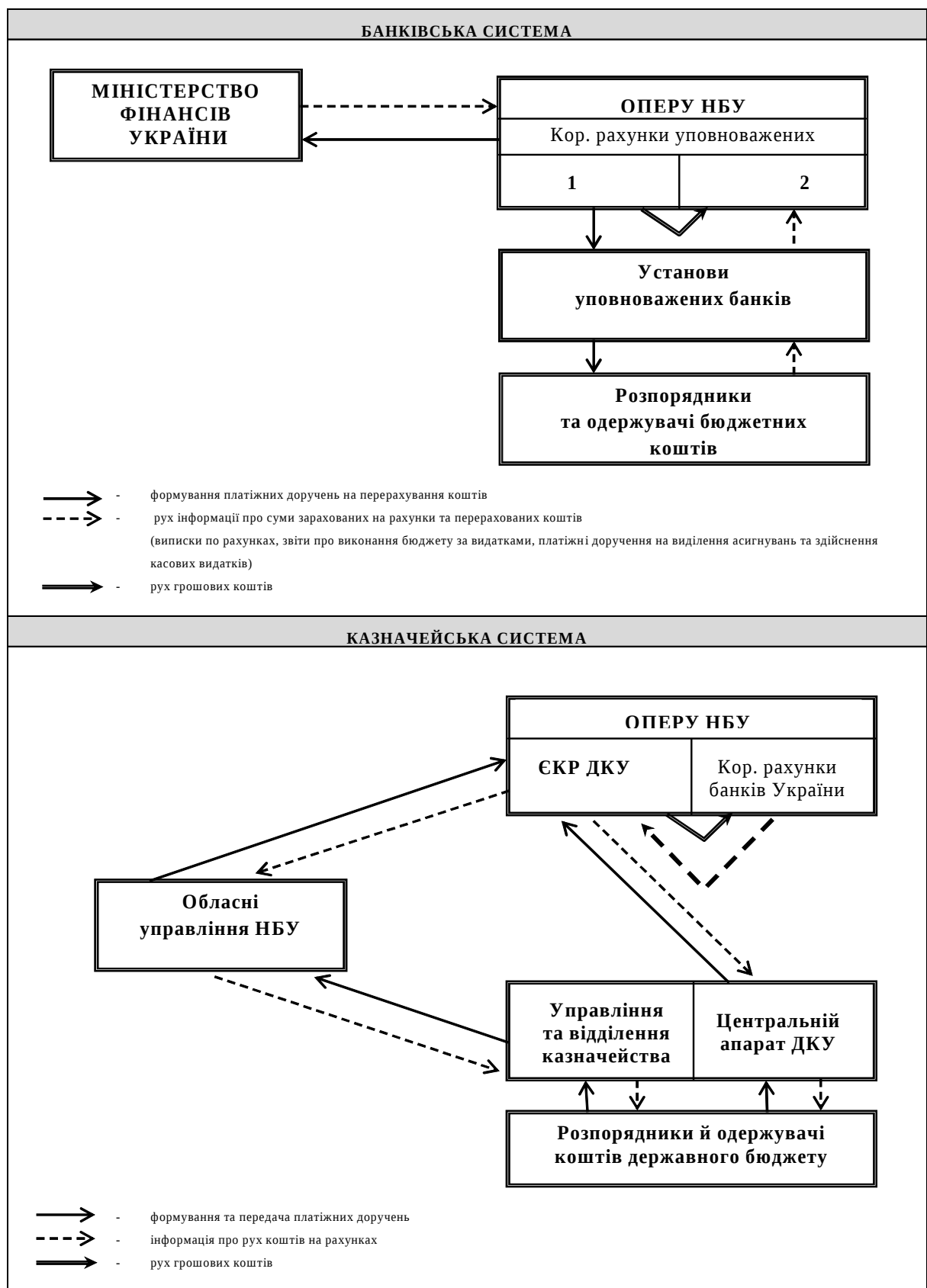

Рис. 2. Системи касового виконання державного бюджету за видатками